

ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ท่องเที่ยววิถีไทย
เก๋ไก๋
สไตล
ลิกซิ่ง

"รักนะ เขมราฐ"

ธีรพัฒน์ บุปผาพิบูลย์...เรื่อง
ธนดิษ ศรียานงค์...ภาพ
สุทธินี พิศาลวัฒนาสินธุ์...ภาพวาด

เขมราฐ เมืองเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งโขงในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งถ้าหากมองย้อนกลับไปเมื่อไม่กี่ปีที่แล้ว น้อยคนนักที่จะรู้จักอำเภอแห่งนี้ แม้แต่ในแผนผังประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวก็ยังไม่มียี่ห้อของอำเภอเขมราฐบรรจุไว้ในรายชื่อของแหล่งท่องเที่ยวด้วยซ้ำ

แล้วเหตุใดในวันนี้ เขมราฐกลับถูกยกขึ้นมาพูดถึงในฐานะจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวผู้รักความเรียบง่ายและเรียบง่าย จนบางคนถึงกับเปรียบเทียบกับว่าเขมราฐก็คือเชียงคานเมื่อครั้งที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในวงกว้างเหมือนในปัจจุบัน

แม้แต่ผมเองก็ต้องยอมรับว่าในตอนแรกก็คิดเช่นนั้นเหมือนกัน แต่หลังจากที่ผมได้มาสัมผัสกับเขมราฐอยู่ระยะหนึ่ง ความคิดเดิม ๆ เหล่านั้นก็เริ่มเปลี่ยนไป แต่จะเปลี่ยนไปเช่นไรนั้น ลองมาดูกันครับ

ก่อนอื่นผมขอเล่าข้อมูลของอำเภอเขมราฐให้ทราบแบบพอสังเขปกันก่อน เขมราฐ หรือชื่อเดิมคือเมืองเขมราฐบุรีธานี อันเป็นนามพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ เมื่อครั้งโปรดเกล้าฯ ตั้งเมืองแห่งนี้ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๕๗ หรือกว่า ๒๐๐ ปีที่แล้ว ซึ่งชื่อเขมราฐบุรีธานีนั้นหมายถึงดินแดนแห่งความเกษมสุข เมืองเขมราฐบุรีธานีในสมัยนั้นถือเป็นเมืองที่มีบทบาทความสำคัญเคียงคู่กับเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัยประเทศราช หรืออุบลราชธานีในปัจจุบันเลยทีเดียว

ปัจจุบันเขมราฐมีฐานะเป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน ๒๕ อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแม้จะถูกลดบทบาททางการปกครองลงไป แต่เรื่องราวของอำเภอเขมราฐกลับไม่ได้ถูกลดบทบาทลงไปด้วย

ด้วยสำนึกรักบ้านเกิดและเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ ชาวเขมราฐหลายคนต่างช่วยกันฟื้นฟูตำนานที่เคยสาบสูญไปของเขมราฐ ให้กลับมามีชีวิตชีวาดังเช่นอดีตที่ผ่านมา

Love Khemarat

Teerapat Bupphapibul...Story
Thanadis Sriyanong...Photographs
Sutthinee Pisanwatanasin...Painting

Khemarat district is a small area beside the Mekong River, which is full of charm to discover; such as, the cultural art that is unique and been passed onto future generations like Thai fabric with the small naga pattern. The simple life beside the Mekong to the people of Khemarat is like a blood vessel that has treated them for more than 1,000 years. The writer recommends readers to visit Hat Sai Sung and the old town walking street.

บรรยากาศยามเช้าบนเขาส่งบิรมฝั่งโขงที่อำเภอเขมราฐ

แม่น้ำโขงเปรียบเสมือนอุ้งมือข้าวยุ่บ้านอุบลมสมบูรณ์
ที่หล่อเลี้ยงชาวเขมรมาช้านาน

๑. ในยามน้ำลดช่วงฤดูแล้ง ชาวบ้านจะใช้พื้นที่ริมตลิ่งแม่น้ำโขง มาปลูกผักนาชนิดไว้บริโภค
๒. ลวดลายของผ้าทอมัดหมี่เขมร มักจะสะท้อนมาจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเขมรเอง ทำให้ลวดลายของผ้าทอที่นี่ มีความเป็นเอกลักษณ์ต่างจากที่อื่น ๆ
๓. ทำเรือประเพณี จุดขนส่งสินค้าข้ามแม่น้ำโขง ระหว่างไทย-ลาว
๔. ภาพของเรือประมงพื้นบ้านออกหาปลาในยามเช้า คือสิ่งที่สามารถพบเห็นได้ทุก ๆ วัน

วันแรกที่เดินทางมาถึงอำเภอเขมราฐ ผมได้รับคำแนะนำจากคนท้องถิ่นถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและควรไปเยือน สถานที่แรกที่ได้รับคำแนะนำว่าหากต้องการที่จะเข้าถึงความเป็นเขมราฐ เมืองน่ารักริมฝั่งโขงแห่งนี้ ผมจะต้องไปที่**กลุ่มฝ้ายแท้ทอมือ** แหล่งรวบรวมตำนานและเรื่องราวของเขมราฐผ่านลายผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์

ที่นี่ผมได้พบกับ**ป้าตัว ธนิษฐา วงศ์ปัดสา** ประธานกลุ่มฝ้ายแท้ทอมือ กลุ่มคนที่ร่วมกันฟื้นฟูและสืบสานศิลปะผ้าทอมัดหมี่เขมราฐที่เคยสูญหายไปแล้วให้กลับฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยอาศัยบันทึกที่บรรพบุรุษของป้าตัวได้เขียนเล่าเรื่องราวรวมถึงวิธีการทำผ้าทอแต่ละลายเอาไว้อย่างละเอียด ป้าตัวเล่าให้ผมฟังว่าผ้าแต่ละผืนนั้นมีเรื่องราวและตำนานเป็นของตัวเอง ซึ่งสะท้อนผ่านออกมาเป็นลวดลายของผืนผ้าที่งดงาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของความรักของหนุ่มสาว ความสามัคคีของชุมชน การบูชาครูบาอาจารย์ หรือตำนานของลายผ้าที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำโขงและความเชื่อเรื่องพญานาคของคนริมโขง อย่าง**ผ้าทอลายนาคน้อย** ซึ่งถือได้ว่าเป็นลายผ้าทอของอำเภอเขมราฐ

ป้าตัวบอกเล่าตำนานของผ้าทอลายนาคน้อยให้ผมได้ฟังเอาไว้อย่างน่าสนใจ

“สาวสองนางมายืมพืชมชาบ้าน ขอบันทักไว้เป็นตำนานให้ลูกหลานได้อ่าน ลือกันไปทุกบ้านเผื่อนามล้ากว่าผู้ใด เฝื่อนมาอวยพรให้เมืองเขมราฐจงมีชัยความเจริญลือเลื่อง เห็นบั้งไฟผุดขึ้นเหนือน้ำให้อยู่เย็นเป็นประเพณีไว้ บุญบั้งไฟยามไต้ ให้ไ้บ้านได้สวมใส่ หมั้นาคน้อยเผื่อนมดไว้ ชาวบ้านให้อยู่เย็น ให้อยู่กายเย็นในเนื้อ เย็นในคิง บ่อฮ้อนแฉง เสียงเพลงพินิจบรรเลง สุขสบายทุกบ้าน ไบราณได้บันทึกกลอน”

สรุปได้ว่าตำนานกล่าวถึงลูกหลานพญานาค ๒ ตน แปลงกายเป็นหญิงสาวผู้เลอโฉมมายืมพืชมหรืออุปกรณ์สำหรับทอผ้าของชาวบ้านเพื่อไปทอผ้ามัดหมี่ลายนาคน้อย หลังจากนั้นเพียงไม่กี่วัน หญิงสาวทั้ง ๒ คนได้ปรากฏกายอีกครั้งพร้อมกับนำผ้าทอลายนาคน้อยมาให้ชาวบ้านดู พร้อมกับกล่าวอวยพรว่าหากได้เห็นบั้งไฟผุดขึ้นมาจากแม่น้ำโขง นั่นคือพญานาคท่านมาอวยพร ให้ชาวบ้านใส่ผ้าทอลายนาคน้อยนี้แล้วจะอยู่เย็นเป็นสุข อายุมั่นขวัญยืน จากนั้นหญิงสาวทั้ง ๒ คนก็เดินหายลงไปในแม่น้ำโขง สร้างความอัศจรรย์ใจให้แก่ชาวบ้านอย่างมาก จึงมีการนำลายผ้าที่ได้

เห็นมาแกะลายจนกลายเป็นผ้าทออันเป็นเอกลักษณ์และสะท้อนถึงความรู้สึกพันของชาวเขมรกับแม่น้ำโขงได้เป็นอย่างดี ผ้าทอลายนาคน้อยนี้ ชาวบ้านนิยมใส่ในงานบุญเดือนหก หรือบุญบั้งไฟ เพื่อเป็นการบูชาพญานาคนั่นเอง

แค่ตำนานผ้าทอลายเดียวก็ทำให้ผมนั่งฟังอย่างเพลิดเพลิน นี่ยังไม่รวมเรื่องเล่าที่น่าสนใจของผ้าอีกหลายผืน อย่างผ้าทอลายดาวเคียงเดือน ซึ่งสะท้อนมาจากตำนานความรักอันยิ่งใหญ่ของหนุ่มสาวที่ไม่มีวันสมหวัง เรียกได้ว่าโลกตะวันตกนั้นมีตำนานรักของโรมิโอกับจูเลียต เขมราฐก็มีตำนานความรักที่ทำให้หน้าตาคลอได้ไม่แพ้กัน แถมฟังแล้วอินจนอยากกลับมาสร้างภาพยนตร์หรือเขียนนิยายกันเลย ใครอยากรู้ต้องไปให้ป้าตัวเล่าให้ฟังครับ

วกกลับมาที่ความเกี่ยวโยงของแม่น้ำโขงกับวิถีชีวิตของผู้คนชาวเขมราฐกันอีกครั้ง นอกจากศิลปะพื้นบ้านอย่างผ้าทอลายนาคน้อยแล้ว แม่น้ำโขงยังมีอิทธิพลต่อผู้คนทั้งในด้านของการเป็นแหล่งอาหารชั้นเยี่ยม สังเกตได้จากเมนูอาหารที่ทำมาจากปลาแม่น้ำโขงที่มีให้เลือกจนตาลายเป็นเส้นเลือดใหญ่หล่อเลี้ยงเกษตรกรที่ไ้ดลิ่งริมฝั่งโขงยามน้ำลดมาเพาะปลูกพืชผักเพื่อเลี้ยงชีพ เป็นเส้นทางการค้าที่เชื่อมโยงสู่โลกภายนอกมาช้านาน ซึ่งอีกสิ่งหนึ่งที่สะท้อนถึงอิทธิพลที่มีมาอย่างยาวนานของสายน้ำโขงสายนี้ก็คือพระพุทธรูปเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองของชาวเขมราฐ อย่าง**พระเจ้าใหญ่องค์แสน**แห่งวัดโพธิ์ ก็ยังได้รับการประดิษฐานให้หันหน้าเข้าสู่แม่น้ำโขง แทนที่จะเป็นทิศตะวันออกตามประเพณีนิยมทั่วไปในยุคนั้น

ดอกจาน
หรือ
ดอกทองกวาว
คือดอกไม้ประจำ
อำเภอเขมราฐ

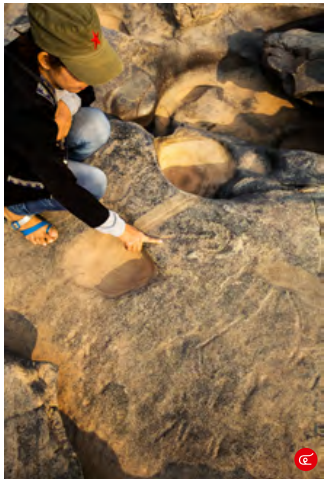

๑

๒

๓

๔

๕

อย่างที่ผมกล่าวไปข้างต้นว่า แม่น้ำโขงนั้นมีความสำคัญกับผู้คน อาศัยอยู่ในดินแดนแถบนี้มาเป็นเวลานาน สถานที่ที่ผมจะพาทุกท่าน ไปเยือนจะชวยตอกย้ำให้ทุกท่านได้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีก นอกจากจะมีร่องรอยของอารยธรรมโบราณที่มีอายุเก่าแก่นับพันปีแล้ว ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทุกคนที่มาเยือนเขมรรัฐไม่ควรพลาดมาสนุกกันอีกด้วย

เรามุ่งหน้าออกจากตัวอำเภอเขมรรัฐมาที่ **หาดทรายสูง** บ้านนาแวง ตำบลนาแวง สถานที่ที่ผมเอยถึง หลายคนคงแปลกใจว่าเขมรรัฐซึ่งตั้งอยู่ห่างจากทะเลนับร้อย ๆ กิโลเมตรจะมีหาดทรายได้อย่างไร ! มีครับ มีหาดทรายจริง ๆ และน่าจะเรียกได้ว่าเป็นทะเลทรายย่อม ๆ เลยก็ว่าได้ เพราะหาดทรายริมแม่น้ำโขงแห่งนี้มีทรายกองรวมกันสูงหลายสิบเมตรทีเดียว หาดทรายสูงนี้เกิดขึ้นมาจากพลังของสายน้ำโขงในยามน้ำหลาก ที่พัดพาตะกอนทรายมาสะสมกันอยู่ในบริเวณแจ้งแม่น้ำตรงนี้ เมื่อถึงฤดู

น้ำแล้ง ระดับน้ำในแม่น้ำลดลงถึงจุดหนึ่ง หาดทรายสูงก็จะปรากฏตัวให้เห็นเด่นชัดขึ้นมา มีมุมถ่ายรูปสวย ๆ เก๋ ๆ ให้โพสต์ทำประหนึ่งเป็นนักผจญภัยกลางทะเลทราย ซึ่งฤดูท่องเที่ยวหาดทรายสูงจะอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงพฤษภาคมเท่านั้นครับ

ถ้าออกมาจากหาดทรายสูงในระยะที่สามารถเดินถึงคือ **แก่งคันแยง** แก่งหินขนาดใหญ่ริมแม่น้ำโขง ที่มองดูแล้วก็คล้ายกับแหล่งท่องเที่ยวชื่อดังของจังหวัดอุบลราชธานีอย่างสามพันโบกอยู่ไม่น้อย แต่สิ่งที่ทำให้แก่งคันแยงมีความพิเศษกว่าแก่งหินอื่น ๆ ในบริเวณนี้ก็คือ **ภาพแกะสลักหินโบราณ** อายุกว่า ๑,๐๐๐ ปี ที่กระจายอยู่หลายจุดทั่วแก่งคันแยง ทั้งภาพวิถีชีวิตของผู้คนในยุคโบราณ ภาพสัตว์ชนิดต่าง ๆ หรือเทพยดาในนิยาย ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าสถานที่บริเวณนี้มีผู้คนอาศัยอยู่มาตั้งแต่ยุคโบราณกาลนับพันปีแล้ว ทั้งยังเชื่อมโยงกับแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีดอนไร่ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากแก่งคันแยงมากนัก

หากใครเดินทางมาเที่ยวชมหาดทรายสูงและแก่งคันแยงที่บ้านนาแวงแล้ว สถานที่ท่องเที่ยวใกล้ ๆ ที่น่าสนใจยังมี **หาดพะละกาย** หาดทรายริมแม่น้ำโขงอีกแห่งที่มีลักษณะต่างจากหาดทรายสูง คือเป็นหาดทรายที่มีความราบเรียบและทอดยาวเป็นบริเวณกว้าง และหากมีเวลามากพอ ผมแนะนำให้เลยไปที่ **หาดชมดาว** ที่อยู่ในเขตอำเภอนาดตาล ซึ่งเป็นแก่งหินและหาดทรายขนาดใหญ่ที่หลายคนที่เคยไปสัมผัสต่างยกย่องว่ามีความสวยงามกว่าสามพันโบกเสียอีก

อย่างที่ผมได้กล่าวไปว่าภาพแกะสลักโบราณที่แก่งคันแยงนั้น สามารถเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องกับ **แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีดอนไร่** ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านนาหนองเขือก ตำบลเจียด ร่องรอยของชุมชนโบราณแห่งนี้สามารถสืบย้อนกลับไปได้ถึงกว่า ๑,๕๐๐-๒,๓๐๐ ปีที่แล้ว มีการขุดค้นพบหลักฐานความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมในสมัยนั้น ทั้งพิธีกรรมฝังศพในภาชนะดินเผา ร่องรอยของเมล็ดข้าว อุปกรณ์ทอผ้า รวมไปถึงเครื่องมือเหล็ก สำริด และเครื่องประดับจำพวกลูกปัดหินแกะสลัก โดยเชื่อว่าทั้งเครื่องมือเครื่องประดับที่ทำมาจากสำริดและหินแกะสลักนั้น เป็นการนำเข้ามาจากแหล่งผลิตภายนอก ซึ่งสันนิษฐานว่ามาจากอาหรับและจีน เป็นอีกหลักฐานที่แสดงให้เห็นความสำคัญของพื้นที่ในแถบเขมรรัฐที่เป็นแหล่งความเจริญ มีการติดต่อค้าขายกับโลกภายนอกมานับพัน ๆ ปี ที่ผมรู้สึกทึ่งมาก ๆ ก็คือสร้อยคอและกำไลที่ทำจากลูกปัดหินและแก้วนี้ดูทันสมัยจนแทบจะเอามาสวมใส่ในปัจจุบันได้ลงตัว

๑. หาดทรายสูง เป็นทรายขนาดใหญ่หลังแม่น้ำโขงลดที่หลายคนขนานนามให้เป็นทะเลทรายริมโขง
๒. บรรยากาყყყყყყที่หาดพะละกาย
๓. หาดชมดาว ประติมากรรมแก่งอิงดงมาจากธรรมชาติ
- ๔.-๕. ภาพแกะสลักหินโบราณอายุกว่า ๑,๐๐๐ ปี และภาพแกะสลักอักษรจีนที่แก่งคันแยง
๖. เครื่องประดับที่ทำมาจากแก้วซึ่งมีอายุประมาณ ๑,๕๐๐-๒,๓๐๐ ปี ที่ขุดค้นพบในพื้นที่ตำบลเจียด
๗. แก่งคันแยง แก่งหินขนาดใหญ่อยู่ติดบริเวณหาดทรายสูง

๖

๗

บรรยากาศที่เต็มไปด้วยความคึกคัก
ของงานถนนคนเดินเขมราฐ ที่จัดขึ้นทุกวันเสาร์

โรงแรมแห่งแรกของอำเภอเขมราฐคือโรงแรมสุขสงวน
เปิดให้บริการตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๗
ตั้งอยู่ในบริเวณถนนคนเดินเขมราฐ

แม้ว่าเขมราฐในวันนี้จะไม่ได้เป็นศูนย์กลางการค้าการปกครองเหมือน
เช่นในครั้งอดีต แต่ร่องรอยความเจริญและเรื่องราวที่ถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี
ดี ทำให้ลูกหลานชาวเขมราฐในปัจจุบันเกิดความคิดที่จะฟื้นฟูเขมราฐให้กลับ
มามีชีวิตเหมือนเมื่อครั้งอดีต ด้วยสำนึกรักบ้านเกิดและความร่วมมือร่วมมือกัน
ทำให้เขมราฐเริ่มเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวจากภายนอกมากขึ้นเรื่อย ๆ

ก่อนที่จะเดินทางกลับ ผมได้พบกับ**พีวชิรินทร์ ผุดผ่อง** ประธานกลุ่ม
ฮักนะเขมราฐ กลุ่มอาสาสมัครกลุ่มแรกในเขมราฐที่รวมตัวกันขึ้นมา โดยมี
เป้าหมายร่วมกันที่จะทำให้เขมราฐกลายมาเป็นอีกหนึ่งในจุดหมายปลายทาง
ของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในกำลังสำคัญที่ผลักดันให้เกิดกิจกรรมถนน
คนเดินเขมราฐจนเป็นที่รู้จักในปัจจุบัน

พีวชิรินทร์เล่าเรื่องเกี่ยวกับที่มาของถนนคนเดินเขมราฐให้ฟังว่า
กิจกรรมนี้เพิ่งจะเกิดขึ้นมาเมื่อประมาณ ๔ ปีที่แล้ว โดยทางกลุ่มฯ ต้องการ
สร้างกิจกรรมที่ให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มแรกนั้นมีร้านรวง
ไม่มากเท่าทุกวันนี้และจัดขึ้นไม่บ่อยนัก แต่ก็ได้คนในชุมชนที่ช่วยกัน
คนละเล็กคนละน้อยจนทำให้ถนนคนเดินเขมราฐพัฒนามาอย่างทุกวันนี้
ที่สามารถจัดขึ้นได้ทุกวันเสาร์ อย่างชมรมร้องเล่นเต้นรำอำเภอเขมราฐ
กลุ่มคนที่รวมตัวกันขึ้นมาเพื่อสืบสานศิลปการรำพื้นเมืองของเขมราฐ
อย่างรำตงหวาย ก็มาช่วยกันจัดแสดงรำตงหวายและบาลิโลปนถนน
คนเดิน เป็นการสร้างสีสันและเสน่ห์ในแบบฉบับของเขมราฐให้กับถนน
คนเดิน ซึ่งก็ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวไม่น้อย บ้างก็ขอเข้าไปร่วม
वादลวดลายกับนางรำด้วยเลย เป็นภาพที่มีแต่ความสุขสมกับชื่อเมือง
เขมราฐภูธรธานีอย่างแท้จริง

ทั้งหมดนี้คือเขมราฐในยุคใหม่ที่กำลังเดินไปสู่เป้าหมายของการเป็น
ปลายทางสำคัญที่นักท่องเที่ยวต้องมาเยือนสักครั้งหนึ่ง และด้วยการขับเคลื่อน
ของชาวเขมราฐที่ต้องการจะพัฒนาให้ชุมชนเจริญเติบโตไปในแนวทางที่พวกเขา
ต้องการอย่างแท้จริง โดยยังไม่ทิ้งรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้เก็บ
รักษาและมอบไว้ให้ผ่านกาลเวลามาชหลายชั่วอายุคน ทำให้เขมราฐในวันนี้
สามารถก้าวเดินไปตามกระแสของการท่องเที่ยวยุคใหม่ได้ โดยที่ยังรักษาตัวตน
ของเขมราฐเมื่อครั้งอดีตเอาไว้ได้ และดูเหมือนว่าเมืองที่มีอายุกว่า ๒๐๐ ปีแห่งนี้
จะสามารถย้อนวัยกลับไปเป็นเมืองที่มีความเป็นวัยรุ่นที่เต็มไปด้วยสีสันและ
ความสนุกสนานมากขึ้นไปอีก

มีคนเคยกล่าวไว้ว่า “*เขมราฐเป็นเมืองฮัก ๆ*” ผมว่านี่คงเป็นนิยามที่
เหมาะสมที่สุดของเขมราฐในยุคนี้แล้วละครับ

ขอบขอบคุณ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานอุบลราชธานี
คุณนุศรี วิชัยศรี
ผู้ประสานงานชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเขมราฐ นาแวง เจียด
พีวชิรินทร์ ประธานกลุ่มฮักนะเขมราฐ
ป้าติ๋ว ประธานกลุ่มผ้าเย็บทำหม้อ

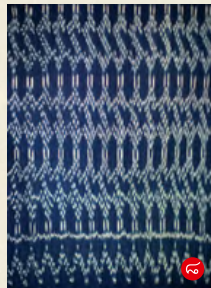

ธีรพัฒน์ บุปผาพิบูลย์
นักเขียนอนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

“ตลอดเวลาที่ผมเดินทางมาเขียน
สารคดีที่อำเภอเขมราฐ เมืองเล็ก ๆ ริมฝั่ง
โขงที่น่ารักแห่งนี้ นอกจากสถานที่ท่องเที่ยว
ที่สวยงามไม่แพ้ที่ไหนแล้ว สิ่งหนึ่งที่ผม
สามารถสัมผัสได้อย่างชัดเจนก็คือความ
น่ารักของผู้คนในชุมชน ความร่วมมือกันเพื่อที่
จะพัฒนาเขมราฐให้เป็นไปในทิศทางที่ชุมชน
ต้องการ และทำด้วยความเขมราฐอย่าง
แท้จริงโดยรวมแล้วเขมราฐคือเมืองที่มีเสน่ห์
เหลือเกิน”

๑๐ สิ่งไม่ควรพลาดเมื่อมาเยือนเขมราฐ

- ๑. นมัสการพระเจ้าใหญ่องค์แสน วัดโพธิ์** พระพุทธรูปเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองเขมราฐ เป็นที่เคารพศรัทธาของผู้คนสองฝั่งโขง ขึ้นชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และอภินิหาร
- ๒. ผจญภัยกลางทะเลทรายที่หาดทรายสูง บ้านนาแวง** ความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติที่หลายคนขนานนามให้เป็นทะเลทรายริมโขงที่เกิดจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงพัดพาตะกอนทรายมาสะสมไว้ในฤดูน้ำหลาก เมื่อเข้าสู่ฤดูแล้งและระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลงจึงปรากฏเป็นหาดทรายธรรมชาติ ความสูงหลายสิบเมตร ที่ไม่ว่าจะมองมุมไหนก็เหมือนทะเลทรายไม่แพ้กัน
- ๓. สนุกสนานไปกับสีสันบนถนนคนเดินเขมราฐ** ทุก ๆ เย็นวันเสาร์ บนถนนวิเศษสุศรี ในย่านเมืองเก่าเขมราฐที่เจียบสงบ จะถูกเปลี่ยนให้กลายเป็นถนนคนเดินที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวา มีทั้งของกินของฝากมากมาย รวมทั้งมีกิจกรรมการแสดงพื้นเมืองที่ชาวเขมราฐตั้งใจแสดงให้นักท่องเที่ยวชมและร่วมสนุกกัน เรียกได้ว่าถนนคนเดินเขมราฐคือสถานที่ต้องห้าม...พลาดเมื่อท่านมาเยือนอำเภอแห่งนี้เลยทีเดียว
- ๔. ชมภาพแกะสลักโบราณที่แก่งคันแยง บ้านนาแวง** แก่งหินขนาดใหญ่ที่อยู่ติดกับหาดทรายสูง สามารถเดินถึงกันได้ แก่งคันแยงขึ้นชื่อในเรื่องความสวยงามที่เรียกได้ว่าไม่แพ้สามพันโบกก็ว่าได้ นอกจากหินรูปร่างต่าง ๆ ที่แปลกตาแล้ว ที่นี่ยังมีภาพแกะสลักโบราณอายุนับพันปี ทั้งภาพผู้คนและสัตว์ชนิดต่าง ๆ อีกด้วย
- ๕. เก็บตะวันยามเช้าริมฝั่งโขง** หากใครมีโอกาสมาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่อำเภอเขมราฐ การตื่นแต่เช้าเพื่อมาชมบรรยากาศพระอาทิตย์ขึ้นริมฝั่งโขง ที่เคียงคู่กับวิถีชีวิตอันเรียบง่ายของชาวเขมราฐอย่างการหาปลาและปลูกผักริมโขง ก็ถือเป็นการเริ่มวันใหม่ที่สมบูรณ์แบบทีเดียว
- ๖. วัดชัยภูมิการาม** หรือที่รู้จักกันในชื่อวัดกลาง สร้างขึ้นโดยพระเทพวงศา (ท้าวเก่า) เจ้าเมืองเขมราฐคนแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๕๗
- ๗. อารยธรรมพันปีที่แหล่งโบราณคดีดอนไร่ บ้านนาหนองเชือก** ไม่น่าเชื่อว่าเครื่องประดับที่ทำมาจากลูกปัดหินที่หลายคนสวมใส่อยู่ในปัจจุบันนี้ก็สามารถพบได้ในหลุมขุดค้นโบราณคดีดอนไร่ที่ตำบลเจียด ที่ประมาณอายุย้อนกลับไปได้ถึง ๒,๓๐๐-๑,๕๐๐ ปี เหมือนจนเรียกได้ว่าหากนำเครื่องประดับลูกปัดหินในยุคปัจจุบันมาวางเทียบแล้ว คนส่วนใหญ่น่าจะแยกไม่ออกเลยทีเดียว
- ๘. กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองเขมราฐ** สถานที่แห่งนี้น่าจะเป็นที่โปรดปรานของสุภาพสตรีมากที่สุด เพราะเป็นที่รวบรวมผ้าฝ้ายทอมือลวดลายเอกลักษณ์ดั้งเดิมของเขมราฐเอาไว้มากมาย ที่สำคัญ หากได้ฟังตำนานเรื่องเล่าของผ้าทอแต่ละลวดลายจะเพลิดเพลินจนไม่อยากกลับไปไหนเลย
- ๙. วัดบุงชีเหล็ก บ้านนาแวง** นมัสการพระพุทธรูปสีขาวจำนวนมากที่ตั้งอยู่บนลานภายในวัดบุงชีเหล็ก อยากให้ลองไปนับดูกันว่ามีทั้งหมดกี่องค์
- ๑๐. ขึ้นบันได ๘๐ ขั้นสู่พระบรมธาตุเจดีย์ภูเขาเงิน** ที่วัดภูเขาเงิน นอกจากสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างพระธาตุพนมและพระธาตุอิสังขลงใน สปป.ลาวที่ตั้งงามแล้ว วิถีทัศน์จากมุมสูงบนยอดเนินก็นับว่าสวยงามไม่แพ้กัน ถือเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามของอำเภอเขมราฐ

“ไม่อยากให้ตำนานและเรื่องราวของผ้าทอเขมราฐสูญหายไปกาลเวลา จึงตัดสินใจที่จะนำบันทึกเรื่องราวของผ้าทอเขมราฐที่บรรพบุรุษมอบไว้เป็นมรดกของครอบครัวมาฟื้นฟูให้ศิลปะแขนงนี้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง โดยค้นหาผู้อาวุโสในชุมชนที่มีองค์ความรู้ด้านการทอผ้าพื้นเมือง และรวมตัวกันเป็นกลุ่มฝ้ายแท้ทอมือขึ้นมา เพื่อสืบสานให้ผ้าทอเขมราฐ มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนยังคงอยู่สืบต่อไป”

นางธนินฐา วงศ์ปิดสา

ประธานกลุ่มฝ้ายแท้ทอมือ ผู้ริเริ่มการฟื้นฟูศิลปะผ้าทอเขมราฐให้กับมามีชีวิตอีกครั้ง

“จุดเริ่มต้นของกลุ่มอักษะเขมราฐคือความต้องการรวมกลุ่มของชาวเขมราฐเพื่อที่จะพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวให้กับชุมชน โดยที่ได้อำเภอเชียงคานและอำเภอปายเป็นตัวอย่าง แต่ทางกลุ่มฯ จะทำด้วยความเป็นเขมราฐอย่างแท้จริง”

นายวัชรินทร์ ผุดผ่อง

ประธานกลุ่มอักษะเขมราฐ กลุ่มคนผู้ริเริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนและกิจกรรมถนนคนเดินเขมราฐ

“เริ่มต้นจากความต้องการที่จะสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น คือการรำตงหวาย โดยให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมแล้วยังเป็นการส่งเสริมความรักความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนอีกด้วย”

นางลัดดา เจตภูพานิชย์

นายกเทศมนตรีตำบลเขมราฐ และสมาชิกชมรมร้องเล่นเต้นรำอำเภอเขมราฐ ที่ร่วมสืบสานวัฒนธรรมการรำตงหวายโดยเปิดการแสดงบนถนนคนเดินเขมราฐ

คู่มือนักท่องเที่ยว

อำเภอเขมราฐตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานีประมาณ ๑๐๕ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง

การเดินทาง

จากกรุงเทพฯ บริษัทเขมราฐรุ่งเรืองทัวร์มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศให้บริการตรงสู่อำเภอเขมราฐทุกวัน

หากใครที่มีเวลาน้อยสามารถใช้บริการเครื่องบินตรงจากกรุงเทพฯ สู่ท่าอากาศยานอุบลราชธานี และใช้บริการรถเช่าที่มีให้เลือกหลากหลายเจ้า ส่วนรถตู้โดยสาร อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ-เขมราฐ ก็มีให้บริการทุกวันเช่นกัน

ที่พัก

มาถึงถิ่นแม่น้ำโขงทั้งที เมนูปลาแม่น้ำโขงถือเป็นสิ่งที่พลาดไม่ได้ ร้านอาหารริมแม่น้ำบรยากาศดี อย่างบ้านงพะเนียงและแลงเขมมีสารพัดเมนูอร่อยไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวพร้อมสรรพ

ที่พัก

ที่พักในตัวอำเภอเขมราฐนั้น น่ารัก มีคุณภาพ และราคาไม่แพงอย่างที่คิด ที่พักริมโขงวิวสวยอย่างแลงโขง ริเวอร์ รีสอร์ท หรือบ้านงพะเนียง เป็นที่พักยอดนิยมติดลมบนของที่นี่ หรือจะเลือกนอนเกสต์เฮาส์ซิล ๆ ก็มีตัวเลือกอีกไม่น้อย